

Nr 74

Civildéforsvarslag;

given Stockholms slott den 22 april 1960.

Vi GUSTAF ADOLF, med Guds nåde, Sveriges, G6tes och Vendes Konung, g6ra veterligt: att Vi, med riksdagen¹, funnit gott f6rordna som f6ljer.

1 KAP.

Allm6nna best6mmelser

1 §.

Civildéforsvaret har till uppgift att i de h6nseenden Konungen best6mmer ut6va s6dan verksamhet f6r rikets f6rsvar, som avser att skydda och r6dda liv och egendom vid anfall mot riket och som icke 6vilar krigsmakten, s6 ock annan likartad verksamhet.

F6r olika slag av civildéforsvarsverksamhet skola finnas s6rskilda tj6nsteprenar.

Konungen 6ger f6rordna, att personal, som krigsplacerats f6r tj6nstg6ring inom tj6nstegrenen ordnings- och bevakningstj6nst, skall, d6 riket 6r i krig, vara skyldig att i anslutning till tj6nstegrenen 6liggande uppgifter ut6va j6mv6l s6dan f6rsvarsverksamhet, som eljest 6vilar krigsmakten. S6dan personal tillh6r under krig krigsmakten.

2 §.

Befinner sig riket i krig eller krigsfara, 6ger Konungen f6rordna, att inom riket eller del d6rav civildéforsvaret skall intaga f6rst6rkt beredskap (*civildéforsvarsberedskap*).

N6rmare best6mmelser ang6ende olika grader av civildéforsvarsberedskap (*beredskapsgrader*) meddelas av Konungen.

2 KAP.

Grunddragen av civildéforsvaret

3 §.

Den centrala ledningen av civildéforsvaret ut6vas under Konungen av *civildéforsvarsstyrelsen*.

¹ Prop. 1960: 5; L²U 3; Rskr 133.

4 §.

Inom varje län handhar *länsstyrelsen* ledningen av civilförsvaret.
Om civilbefälhavares befattning med civilförsvaret stadgas särskilt.

5 §.

Riket indelas i *civilförvarsområden* för det lokala civilförsvaret och, i den utsträckning det finnes erforderligt, i särskilda områden för det regionala civilförsvaret. Om indelningen förordnar Konungen.

Ingå i civilförvarsområde delar av skilda län, bestämmer Konungen till vilket län området skall höra i civilförvarshänseende.

Länsstyrelsen äger, då det finnes ändamålsenligt, förordna om indelning av civilförvarsområde i *civilförvarsdistrikt*.

6 §.

Inom civilförvarsområde utövas ledningen av civilförsvaret under civilförvarsberedskap samt, om Konungen i fråga om visst civilförvarsområde så förordnar, även eljest av en *civilförvarschef*. För civilförvarschefen skall finnas en ställföreträdare.

Civilförvarschef och ställföreträdare utses av länsstyrelsen, om ej Konungen för visst civilförvarsområde förordnar annorlunda.

För ledningen under civilförvarsberedskap av civilförsvaret inom civilförvarsdistrikt må länsstyrelsen förordna en *distriktschef*.

Befattningshavare vid polis- och brandväsendet är skyldig att mottaga uppdrag som avses i denna paragraf.

7 §.

Civilförsvaret skall anordnas dels som *allmänt civilförsvaret* lokalt för varje civilförvarsområde samt regionalt för varje för regionalt civilförsvaret avsett område, dels i den mån det finnes erforderligt med hänsyn till bebyggelsens beskaffenhet eller eljest som *verkskydd* för särskilda anläggningar och byggnader.

Lokalt allmänt civilförsvaret och verkskydd må anordnas gemensamt, om det finnes ändamålsenligt med hänsyn till förhållandena på viss ort och kan ske utan minskning av civilförsvarets förmåga att fullgöra sina uppgifter.

8 §.

Till avvärjande av skada må civilförsvaret under civilförvarsberedskap tagas i anspråk för uppgifter, som ej röra det egna området eller den egna anläggningen eller byggnaden, enligt grunder som Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, civilförvarsstyrelsen bestämmer.

9 §.

Om det för nödig samordning av civilförsvaret och krigsmakten prövas oundgängligt, må Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, överbefälhavaren förordna, att under högsta civilförvarsberedskap militär myndighet må för särskilda fall meddela civilförvarsmyndighet föreskrift om fullgörandet av civilförsvaret åvilande uppgifter.

10 §.

Civilförsvarets omfattning och beskaffenhet inom varje civilförvarsområde skall till sina huvuddrag angivas i särskild *organisationsplan*.

Organisationsplan upprättas av länsstyrelsen och skall, liksom ändring däri, fastställas av civilförvarsstyrelsen i den mån Konungen så förordnar.

3 KAP.

Civilförsvarsplikt

11 §.

I riket boende svensk medborgare är från och med det kalenderår, varunder han fyller sexton år, till och med det kalenderår, varunder han fyller sextiofem år, skyldig att fullgöra sådan tjänstgöring i civilförsvaret som hans kroppskrafter och hälsotillstånd medgiva (*civilförsvarsplikt*).

Konungen äger i den utsträckning som finnes lämplig förordna, att vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning å utlänning här i riket.

12 §.

1 mom. Civilförsvarsplikt skall under tid, då civilförsvarsberedskap råder, fullgöras i den omfattning som är nödig med hänsyn till fientlig verksamhet eller fara därför samt till behovet av utbildning och övning i civilförsvarstjänst.

2 mom. Under annan tid än i 1 mom. sägs är civilförsvarspliktig icke skyldig att tjänstgöra i civilförsvaret annat än för utbildning och övning.

Civilförsvarspliktig, som jämlikt 17 § är inskriven i civilförsvaret, må för utbildning tagas i anspråk under högst trettio dagar; dock må utbildningstiden för civilförsvarspliktig som krigsplacerats i högre befälsbefattning eller i annan befattning, vilken kräver särskilda insikter eller färdigheter, utsträckas till högst sextio dagar.

Envar civilförsvarspliktig är skyldig att under varje följd av tre kalenderår deltaga högst sextio timmar i övning, som anordnas av civilförsvarsmyndighet.

3 mom. Utan hinder av vad i 2 mom. stadgas må värnpliktig, som är inskriven i civilförsvaret, åläggas att deltaga i utbildning och övning under den längre tid, som han efter inskrivningen i civilförsvaret kunnat åläggas att för motsvarande ändamål tjänstgöra vid krigsmakten.

Har Konungen beslutat att beredskapsövning enligt 27 § 2. värnpliktslagen må anordnas vid krigsmakten, äger Konungen tillika förordna, att värnpliktig, som avses i nästföregående stycke, må åläggas tjänstgöring för utbildning och övning i civilförsvaret sammanlagt högst etthundraåttio dagar utöver den tid, som han enligt vad förut sagts är skyldig att fullgöra sådan tjänstgöring.

4 mom. Konungen meddelar närmare bestämmelser om den utsträckning, vari olika grupper av civilförsvarspliktiga må tagas i anspråk vid olika tider.

13 §.

Ej må utan tillstånd av Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, av överbefälhavaren tjänstgöring i civilförsvaret åläggas någon å sådan tid, att han därigenom hindras fullgöra honom på grund av värnplikt eller såsom hemvärnsman eller eljest åvilande skyldighet att tjänstgöra vid krigsmakten.

14 §.

Om befrielse för vissa befattningshavare eller yrkesgrupper från fullgörande av civilförsvarsplikt äger Konungen meddela bestämmelser.

Förklarar civilförsvarspliktig att bruk av vapen mot annan skulle för honom medföra djup samvetsnöd och gör han genom intyg av minst två trovärdiga personer sannolikt, att hans samvetsbetänkligheter äro allvarligt grundade, må tjänstgöring inom ordnings- och bevakningstjänsten icke åläggas honom.

Då civilförsvarspliktig första gången gjort framställning, som avses i andra stycket, skall han intill dess ärendet slutligt avgjorts vara fri från skyldighet att tjänstgöra inom ordnings- och bevakningstjänsten.

15 §.

På anmaning av länsstyrelsen eller civilförsvarschefen är civilförsvarspliktig skyldig att inom tid, som föreskrivits i samband med anmaningen, lämna erforderliga upplysningar rörande personliga förhållanden av betydelse för frågan om den civilförsvarspliktiges tjänstgöring i civilförsvaret.

16 §.

Den som kallas till tjänstgöring i civilförsvaret är skyldig efterkomma kallelsen. Är han av laga förfall hindrad att inställa sig, skall han så snart ske kan anmäla förfallet till den civilförsvarsmyndighet, som utfärdat kallelsen.

I avseende å tjänstgöringen skall han ställa sig till efterrättelse de föreskrifter som meddelas honom av vederbörande befäl.

17 §.

Personal som är avsedd att under civilförsvarsberedskap tjänstgöra i det allmänna civilförsvaret eller i verkskyddet må på förhand uttagas därtill genom *inskrivning* i den ordning Konungen bestämmer.

Vid inskrivning skall såvitt möjligt tillses, att personalbehovet fylles med dem som frivilligt anmäla sig till uttagning, såframt fråga ej är om personer, som på grund av kommunal anställning eller av annan särskild orsak böra uttagas i första hand.

Inskrivning må kunna avse, förutom civilförsvarspliktig, jämväl annan som förklarat sig villig därtill, minderårig likväl icke utan samtycke av vårdnadshavaren.

Har annan än civilförsvarspliktig inskrivits, skall beträffande honom i tillämpliga delar gälla vad i detta kapitel stadgas om civilförsvarspliktig.

18 §.

Civilförsvarspliktig åligger att, då fråga uppkommer om hans inskrivning i civilförsvaret, efter kallelse personligen inställa sig å utsatt tid och plats inom det civilförsvarsområde, där han vistas. Är han av laga förfall hindrad att inställa sig, skall han så snart ske kan anmäla förfallet till den civilförsvarsmyndighet, som utfärdat kallelsen.

19 §.

Under högsta civilförsvarsberedskap må ej den, som är inskriven i civilförsvaret och krigsplacerad för tjänstgöring i lokalt civilförsvaret, utan medgivande av civilförsvarschefen eller den civilförsvarschefen bestämmer lämna civilförsvarsområdet, såvida ej tjänstgöring utanför området ålagts honom enligt lagen den 17 december 1943 om polisens ställning under krig.

Vad sålunda stadgats skall icke utgöra hinder för den som har sin arbetsplats eller stadigvarande bostad utom civilförsvarsområdet att, då hans tjänstgöring i civilförsvaret tillåter det, begiva sig till arbetsplatsen eller bostaden.

20 §.

Civilförsvartjänstgöring, som kommunalt anställd, i civilförsvaret inskriven personal fullgör under civilförsvarsberedskap, skall anses fullgjord i den kommunala anställningen, om arbetsuppgifterna äro av samma eller liknande slag.

Konungen må förordna, att vad sålunda stadgats beträffande tjänstgöring under civilförsvarsberedskap skall gälla även vid tjänstgöring för utbildning eller övning under tid, då civilförsvarsberedskap ej råder.

21 §.

Hindras någon genom fullgörande av civilförsvarsplikt att utföra åtaget arbete, må det icke åberopas mot honom såsom grund för skadestånd eller eljest.

Om arbetstagares rätt att under tjänstgöring åt det allmänna bibehållas vid anställning och vissa med denna förenade förmåner är särskilt stadgat.

4 KAP.

Anordnande av skyddsrum

22 §.

För civilförsvarets verksamhet och befolkningens skydd under krig skola skyddsrum anordnas enligt bestämmelserna i detta kapitel.

Skyddsrum benämnes med hänsyn till den avsedda användningen *allmänt skyddsrum* eller *enskilt skyddsrum*.

I avseende å beskaffenheten skall skyddsrum inrättas som *bergfast skyddsrum* eller som *normalskyddsrum*.

23 §.

Allmänna skyddsrum skola, i den utsträckning det finnes erforderligt, anordnas inom stad, köping och annat tätbebyggt område, som icke är av endast ringa omfattning och betydelse, samt annorstädes, där särskilda förhållanden påkalla det, för att under krig bereda skydd åt tjänstgörande civilförsvarspersonal och, om Konungen så förordnar, åt befolkningen inom området.

Konungen eller, i den mån Konungen så förordnar, civilförsvarsstyrelsen utser de orter, områden och platser, där allmänna skyddsrum för civilförsvarspersonal skola anordnas, samt fastställer antalet allmänna skyddsrum å sådan ort. De allmänna skyddsrummens närmare belägenhet skall angivas i organisationsplanen.

24 §.

1 mom. Enskilda skyddsrum skola inom område eller å plats, som bestämmes av Konungen eller efter Konungens bemyndigande av civilförsvarsstyrelsen, anordnas vid följande anläggningar och byggnader till skydd för dem, som uppehålla sig där, nämligen vid

1. hamnar, flygplatser, järnvägsstationer och därmed jämförliga anläggningar, som äro av vikt för den allmänna samfärdseln;

2. industriella anläggningar, vid vilka i regel minst tjugufem personer samtidigt äro sysselsatta eller som tillsammans med annan eller andra närbelägna anläggningar utgöra en grupp, inom vilken i regel minst tjugufem personer äro sysselsatta;

3. anläggningar, som inrymma undervisnings- eller vårdanstalter eller hotell eller pensionat och äro avsedda att hysa minst tjugufem personer;

4. byggnader som äro uppförda i mera än två våningar och som till väsentlig del äro avsedda för bostads-, kontors- eller affärsändamål, dock ej en- eller tvåfamiljshus; samt

5. andra anläggningar eller byggnader, inom vilka människor bo eller eljest vanligen vistas, om länsstyrelsen finner skyddsrum erforderligt med hänsyn till anläggningens eller byggnadens beskaffenhet och läge.

2 mom. För två eller flera närbelägna anläggningar eller byggnader skall gemensamt skyddsrum vara anordnat, om anläggningarna eller byggnaderna ej lämpligen kunna var för sig förses med skyddsrum.

Jämväl i andra fall må gemensamt skyddsrum anordnas, om det vid prö-
ning i den ordning Konungen bestämmer finnes kunna ske utan eftergiv-
de av skäligen anspråk på skydd mot skada av fientlig verksamhet.

25 §.

Enskilt skyddsrum skall vara anordnat på sådant ställe inom eller i när-
heten av anläggning eller byggnad, för vilken det är avsett, att det snabbt
kan uppnås av dem, som vistas i anläggningen eller byggnaden.

26 §.

1 mom. Bergfast skyddsrum skall så anordnas att det giver skydd mot
verkningarna av alla slag av vapen, som kunna antagas komma till använd-
ning vid luftanfall med massinsats, samt mot andra verkningar av kärnva-
pen än verkningarna i och närmast omkring detonationscentrum.

Normalskyddsrum skall erhålla sådant utförande, att det giver skydd mot

a) andra verkningar av alla slag av vapen, som kunna antagas komma
till användning vid luftanfall med massinsats, än omedelbar träffverkan;

b) tryckverkan av kärnvapen i den mån denna till sin styrka ej översti-
ger tryckverkan, mot vilken normalskyddsrum skall giva skydd enligt a);
samt

c) radioaktiv strålning, som härrör från kärnvapen.

Vid anordnande av normalskyddsrum inom eller i omedelbar närhet av
byggnad skall särskilt iakttagas att skyddsrummet får sådan hållfasthet, att
det motstår den belastning, som kan uppkomma, om byggnaden störtar
samman.

2 mom. De byggnadstekniska anordningarna i skyddsrum skola vara av
stadigvarande natur. Skyddsrum skall vara försett med reservutgång samt,
om det är anordnat i byggnad, utföras på det sätt, som med hänsyn till
byggnadens beskaffenhet och läge är mest ändamålsenligt.

Tekniska bestämmelser för de olika slagen av skyddsrum fastställas av
Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, av civilförsvarsstyrelsen.

27 §.

Skyddsrum bör om möjligt inrättas på sådant sätt att det kan nyttjas
under fred. Föreskrifter om freds användning av skyddsrum utfärdas av
civilförsvarsstyrelsen.

28 §.

Allmänt skyddsrum skall enligt Konungens bestämmande anordnas som
bergfast skyddsrum eller som normalskyddsrum.

Enskilt skyddsrum skall vara anordnat som normalskyddsrum, om ej
Konungen för särskilt fall förordnar, att det skall fylla större krav på
skyddsförmåga.

29 §.

Enskilt skyddsrum, avsett för bostadshus, skall kunna hysa minst så
många personer som beräknas under fredstid i allmänhet vara bosatta inom
byggnaden.

Det antal personer som enskilt skyddsrum, avsett för annan anläggning
eller byggnad, skall kunna hysa bestämmes enligt grunder, som Konungen
eller, efter Konungens bemyndigande, civilförsvarsstyrelsen fastställer. Här
vid må ej krävas att skyddsrummet skall kunna hysa flera personer än s
under fredstid i allmänhet vistas i anläggningen eller byggnaden.

Konungen äger för särskilda fall förordna att enskilt skyddsrum s
fylla större krav på utrymme än som följer av denna paragraf.

30 §.

Därest anordnande jämlikt bestämmelserna i 23—26 samt 29 §§ av skyddsrum, som skall vara normalskyddsrum och som icke enligt Konungens förordnande skall fylla särskilda krav på skyddsförmåga eller utrymme, prövas medföra oskäligen kostnad, äger länsstyrelsen medgiva undantag från bestämmelserna om normalskyddsrum. Dylikt undantag må ock eljest medgivas i den mån det kan ske utan eftergivande av skäligen anspråk på skydd mot skada av fientlig verksamhet.

Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, civilförsvarsstyrelsen äger medgiva undantag från bestämmelserna i 26 § om beskaffenheten av bergfast skyddsrum.

31 §.

Finnes skyddsrum lämpligen böra anordnas å allmän plats eller annat område, som enligt gällande byggnadsbestämmelser ej får bebyggas eller är avsett för särskilt ändamål, må länsstyrelsen medgiva undantag från byggnadsbestämmelserna.

32 §.

Har på grund av föreskrift i denna lag skyddsrum anordnats i källare till byggnad eller byggnader, som utgöra eller tillhöra slutet kvartersbebyggelse eller annan sammanhängande bebyggelse av minst fyrtio meters längd, och finnes i bebyggelsen byggnad med mer än två våningar, må civilförsvarschefen, då ledningen av civilförsvaret ankommer på honom, och eljest länsstyrelsen förordna, att öppning skall upptagas i källarmur mellan olika delar av bebyggelsen (*källarmursgenombrott*), därest föreskrivna reservutgångar prövas icke säkerställa de förbindelser utåt, som äro nödiga i händelse av byggnadsras.

33 §.

I de fall, då skyldighet föreligger att söka byggnadslov, ankommer det på byggnadsnämnden att vid prövning av ansökan om sådant lov tillse, att byggnadsföretaget överensstämmer med bestämmelserna i detta kapitel och med stöd därav meddelade föreskrifter. I fråga om anläggning eller byggnad, som avses i 24 § 1 mom. 1—3, så ock i fråga om bergfast skyddsrum skall av byggnadsnämnd meddelat lov till nybyggnad av nämnden underställas länsstyrelsens prövning i de hänseenden nyss sagts.

Vill någon, då skyldighet ej föreligger att söka byggnadslov, utföra nybyggnad, beträffande vilken gäller skyldighet att anordna skyddsrum, åligger det honom att i förväg inhämta länsstyrelsens godkännande av byggnadsföretaget i omförmälda hänseenden, dock ej i fråga om byggnad som tillhör kronan.

Vad i denna paragraf sägs om nybyggnad skall ock gälla om sådan förändring av befintlig byggnad som enligt vad Konungen därom stadgat är att hänföra till byggnad.

5 KAP.

Särskilda civilförsvarsåtgärder vid krig eller krigsfara

Utrymning och inkvartering

34 §.

Vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, äger Konungen eller den myndighet Konungen bestämmer uppmana eller ålägga invånare inom område, som blivit eller kan antagas bli utsatt för fientlig verksamhet eller inom vilket eljest militära åtgärder av synnerlig betydelse vidtagas eller

kunna förväntas, att lämna sin bostad och taga uppehåll utom angivet område under den tid, för vilken uppmaningen eller åläggandet gäller (*utrymning*).

Har åläggande om utrymning meddelats, må jämväl förordnas att den som är bosatt inom viss del av det med utrymningsbeslutet avsedda området skall såsom ett led i utrymningen taga uppehåll inom annan del av området (*omflyttning*).

Ej må uppmaning eller åläggande som i denna paragraf sägs meddelas i vidare mån än det provas erforderligt för att skydda befolkningen mot följden av fientlig verksamhet eller eljest hänsynen till rikets försvar kräver det.

35 §.

I den mån det provas nödigt för vinnande av det med utrymning avsedda syftet äger Konungen eller den myndighet Konungen bestämmer meddela föreskrifter rörande uppehållsplats för dem, som på grund av beslutet om utrymning lämna sin bostad.

36 §.

Inom civilförsvarsområde skola vidtagas åtgärder för inkvartering och utspisning av samt annat bistånd åt dem, som blivit i behov härav i anledning av krigsskada eller utrymning eller andra med krig eller krigsfara sammanhängande förhållanden.

Bortflyttnings- och inflyttningsförbud

37 §.

Konungen eller den myndighet Konungen bestämmer äger vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, meddela förbud för dem som uppehålla sig inom visst område att lämna detta (*bortflyttningsförbud*).

Myndighet, som beträffande visst område beslutat om utrymning, äger utan särskilt bemyndigande meddela dem inom området, vilka icke omfattas av utrymningsbeslutet, förbud som i första stycket sägs.

Vid krig eller krigsfara äger Konungen eller myndighet, som Konungen bestämmer, i fråga om visst område jämväl förbjuda att den, som icke är bosatt inom detta, tager uppehåll inom området (*inflyttningsförbud*).

38 §.

Bortflyttningsförbud må meddelas allenast,

a) då det kan befaras, att åtgärder av synnerlig betydelse, vilka vidtagas eller sannolikt komma att vidtagas inom området av krigsmakten eller civilförsvaret, eljest skulle bli väsentligt försvårade;

b) då tillgängliga transportmedel äro nödvändiga för transporter, som böra äga företräde framför bortflyttningen;

c) då bortflyttning är förenad med uppenbar livsfara; eller

d) då behovet i orten av arbetskraft för civilförsvarets verksamhet eljest icke skulle bli tillgodosett.

Inflyttningsförbud må meddelas allenast, då förhållande som angivits ovan under a) föreligger eller då inflyttningen är förenad med uppenbar livsfara.

Allmänna påbud

39 §.

Om alarmering och mörkläggnings, så ock om trafiken samt den allmänna ordningen och säkerheten under civilförsvarsberedskap äger Konungen meddela särskilda bestämmelser.

Länsstyrelsen äger förordna, att sålunda utfärdade bestämmelser skola äga tillämpning jämväl under civilförsvarsövning, och därvid tillika meddela föreskrifter, i vad mån allmänheten samt industrier och andra företag skola medverka vid övningen; dock skall, om denna är avsedd att pågå längre tid än tre dagar, Konungens medgivande till förordnandet inhämtas.

Under högsta civilförsvarsberedskap äger länsstyrelsen förordna om förbud mot användande av samlingslokal, såvitt för besökande i lokalen beräknat skyddsrum icke finnes att tillgå.

6 KAP.

Kommunerna och civilförsvaret

40 §.

1 mom. Det åligger kommun att

a) genom sina myndigheter lämna länsstyrelsen och civilförsvarschefen biträde i sådana frågor rörande civilförsvaret som hava samband med de särskilda myndigheternas verksamhetsområden, varvid kommun bland annat har att på därom gjord framställning tillhandahålla tillgängliga, för civilförsvaret erforderliga byggnadsritningar, kartor och dylikt;

b) i enlighet med gällande organisationsplan inrätta och utrusta allmänna skyddsrum samt vidtaga andra byggnadsanordningar ävensom reservanordningar för vatten-, gas- och elektricitetsförsörjningen så ock under civilförsvarsberedskap, i den omfattning civilförsvarsstyrelsen eller efter dens allmänna anvisningar länsstyrelsen bestämmer, utföra skyddsrum och vidtaga andra byggnadstekniska åtgärder avseende det lokala civilförsvaret, oaktat åtgärderna icke upptagits i organisationsplanen;

c) utföra källarmursgenombrott för allmänna och enskilda skyddsrum;

d) vårda och underhålla de under b) omförmälda anordningarna;

e) förvara och underhålla sådan för det allmänna civilförsvarets ordnings- och bevakningstjänst, brandtjänst samt tekniska tjänst anskaffad materiel, som icke utgör personlig utrustning för tjänstegrenarnas personal;

f) tillhandahålla lämpliga lokaler för civilförsvarets administration samt, i den mån skyldighet härutinnan icke åvilar ägare eller innehavare av anläggning eller byggnad, för förvaring av annan materiel och utrustning för civilförsvaret än som avses under e) ävensom för utbildningsverksamheten inom civilförsvaret;

g) svara för avlöning och annan ersättning till personal, vars tjänstgöring i civilförsvaret enligt 20 § skall anses fullgjord i kommunal anställning;

h) under civilförsvarsberedskap samt vid utbildning och övning, i den omfattning organisationsplanen angiver, till allmänna civilförsvarets förfogande ställa kommunen tillhörig materiel och annan egendom; samt

i) å trafikled eller annan allmän plats, där kommunen ansvarar för gatu- eller vägbelysning, vidtaga erforderliga anordningar för den vägleddande belysning, som enligt organisationsplanen skall finnas där under mörkläggning.

2 mom. Därest åtgärd, som avses i 1 mom. b)—e), enligt organisationsplanen hänför sig till flera i samma civilförvarsområde helt eller delvis ingående kommuner, skall den kommun länsstyrelsen bestämmer vidtaga åtgärden och förskjuta kostnaderna därför.

I den mån kostnaderna icke täckas av statsmedel, skola de årligen fördelas mellan kommunerna i förhållande till det antal skattekronor och skatteören, som inom varje kommun eller del av kommun påförts de skatt-

skyldiga vid nästföregående års taxering till allmän kommunalskatt. Påstår kommun, att särskilda skäl finnas för annan fördelningsgrund, såsom att vidtagen åtgärd kan antagas bliva till särskilt gagn för viss kommun, eller uppkommer eljest tvist mellan kommunerna beträffande skyldigheten att bidra till kostnaderna, äger länsstyrelsen efter framställning förordna, hur fördelningen skall ske. Sådan framställning skall göras sist inom tre månader efter det kommun anmodats erlægga sin kostnadsandel eller, om framställningen göres av kommun, som förskjutit kostnaderna, efter utgången av det kalenderår, under vilket desamma förskjutits. Till den kommun, som förskjutit kostnaderna, hava övriga kommuner att i överensstämmelse med fördelning som nu sagts utgiva på dem belöpande andelar.

Vad i andra stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande sådan i 1 mom. g) avsedd kostnad som uppkommit under civilförsvarsberedskap och hänför sig till ändamål, vilket angivits i organisationsplanen såsom gemensamt för flera kommuner, samt beträffande förlust i anledning av skada å kommun tillhörig materiel eller annan egendom, som jämlikt 1 mom. h) under civilförsvarsberedskap ställts till civilförsvarets förfogande för ändamål som nu sagts.

3 mom. Närmare bestämmelser rörande samordningen mellan de kommunala myndigheternas verksamhet och civilförsvaret meddelas av Konungen.

41 §.

1 mom. I varje kommun skola de kommunen med avseende å civilförsvaret åvilande uppgifterna handhavas av en *civilförsvarsnämnd*.

Kommun äger tillsätta särskild civilförsvarsnämnd. Under civilförsvarsberedskap må Konungen förordna, att särskild civilförsvarsnämnd skall tillsättas.

Där särskild civilförsvarsnämnd ej finnes, skall i stad drätselkammaren och i annan kommun kommunalnämnden vara civilförsvarsnämnd; kommun dock obetaget att uppdraga åt annat kommunalt organ att vara civilförsvarsnämnd.

2 mom. Ledamöter och suppleanter i särskild civilförsvarsnämnd väljas av kommunens fullmäktige till det antal fullmäktige bestämma. Antalet ledamöter må dock icke vara under fem. Valet skall vara proportionellt, därest det begäres av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas med det antal personer valet avser, ökat med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val är särskilt stadgat. Sker ej val av suppleanter proportionellt skall tillika bestämmas den ordning, i vilken suppleanterna skola inkallas till tjänstgöring.

I fråga om civilförsvarsnämnd i annan kommun än Stockholm skall därjämte vad i 32—42 §§ kommunallagen är stadgat rörande kommunens styrelse ävensom i 45 § andra och tredje styckena samma lag i fråga om där avsedd nämnd äga motsvarande tillämpning, dock att det ej är erforderligt att protokoll upptager annat än förteckning å närvarande ledamöter och beslutet i varje ärende.

Beträffande civilförsvarsnämnd i Stockholm skola, utöver vad i detta moments första stycke sägs, bestämmelserna i 51 § kommunallagen för Stockholm äga tillämpning, varjämte skall gälla vad stadsfullmäktige med iakttagande av stadgandena i sagda lag föreskriva. Protokoll som föres vid civilförsvarsnämndens sammanträde behöver dock ej upptaga annat än förteckning å närvarande ledamöter och beslutet i varje ärende.

3 mom. Vid civilförsvarsnämnds sammanträde äger civilförsvarschefen, även om han ej är ledamot eller suppleant, närvara och deltaga i överläggningarna men ej i besluten. Om han så önskar, äger han få sin mening antecknad till protokollet.

Länsstyrelsen äger kalla civilförsvarsnämnd att sammanträda med länsstyrelsen eller företrädare för denna. Under civilförsvarsberedskap ävensom eljest, då ledningen av civilförsvaret ankommer på civilförsvarschefen, äger denne påkalla sammanträde av nämnden för behandling av uppgivna frågor.

42 §.

För kostnad, som kommun fått vidkännas på grund av åtgärd enligt 40 § 1 mom. b) eller c) eller 54 §, äger kommunen erhålla statsbidrag med två tredjedelar av kostnadens belopp, i den mån kostnaden kan anses skälig. Från anskaffningskostnaden för skyddsrum, som inrättas av kommun, skall vid bidragets bestämmande dragas värdet av fredsanvändningen. Till anskaffningskostnaden skall härvid hänföras jämväl den merkostnad, som betingas av att skyddsrummet utföres för fredsanvändning.

Innan medel finnas tillgängliga för beräknat statsbidrag må skyldighet för kommun att vidtaga åtgärd enligt 40 § 1 mom. b) eller c) ej göras gällande mot kommunen.

Statsbidrag fastställles för varje kalenderår av länsstyrelsen, om ej Konungen annorlunda förordnar. Ansökan om statsbidrag för visst kalenderår skall göras före utgången av nästa kalenderår. När skäl äro därtill, må dock ansökan prövas, oaktat den göres senare. Finner länsstyrelsen ansökan som för sent inkommen ej böra upptagas till prövning, skall avisningsbeslutet underställas Konungen.

Länsstyrelsen äger att till kommun utgiva förskott å statsbidrag i enlighet med de närmare föreskrifter Konungen meddelar.

43 §.

Därest särskilda omständigheter föranleda det, äger Konungen medgiva, att kommun må för kostnad, som kommunen fått vidkännas på grund av åtgärd enligt 40 § 1 mom. b) eller c) eller 54 §, erhålla högre statsbidrag än i 42 § stadgas.

44 §.

Tillhandahåller kommun lokaler för civilförsvarets administration, för förvaring av annan materiel eller utrustning för civilförsvaret än som avses i 40 § 1 mom. e) eller för annan civilförsvarsutbildning än sådan som avser det egna civilförsvarsområdets personal, skall skälig ersättning därför utgivas av statsmedel.

45 §.

Har kommunalt anställd personal, tillhörande det allmänna civilförsvaret, jämlikt 8 § tagits i anspråk för uppgifter som ej röra det egna civilförsvarsområdet, äger kommunen av statsmedel erhålla skälig gottgörelse för avlöning och annan ersättning, som kommunen till följd av bestämmelserna i 20 § utgivit för tjänstgöringen.

Om under högsta civilförsvarsberedskap materiel eller annan egendom, som kommun enligt gällande organisationsplan ställt till allmänna civilförsvarets förfogande, avsevärt skadats på grund av fientlig verksamhet eller ock under användning utom det egna civilförsvarsområdet, äger kommunen erhålla skälig gottgörelse av statsmedel.

Gottgörelse enligt denna paragraf bestämmes av länsstyrelsen i det län, där den ersättningsberättigade kommunen är belägen.

46 §.

Ingår municipalsamhälle eller del därav i civilförsvarsområde skola följande särskilda bestämmelser gälla:

- 1) Vad som stadgas i 40 § 1 mom. a) samt g), h) och i) jämte därtill

anslutande bestämmelser i 40 § 2 mom. skall äga motsvarande tillämpning i municipalsamhället.

2) Municipalsamhället äger samma rätt till gottgörelse av statsmedel så beträffande kommun stadgas i 45 §.

7 KAP.

Fastighetsägarna och civilförsvaret, m. m.

Verkskydd m. m.

47 §.

Ägare av anläggning eller byggnad, för vilken verkskydd skall vara organiserat, är pliktig

- a) att planlägga verkskyddet;
- b) att anskaffa, förvara och underhålla materiel, utrustning och andra förnödenheter, som erfordras för verkskyddets verksamhet;
- c) att i mån av behov inrätta, utrusta och underhålla ledningscentral och andra uppehållsplatser för verkskyddspersonalen;
- d) att enligt bestämmelser, som Konungen utfärdar, bestrida kostnader för utbildning av verkskyddspersonalen;
- e) att på anmodan av civilförsvarsmyndighet tillhandahålla denna de upplysningar och handlingar rörande anläggningen eller byggnaden eller där bedriven eller tillämnad verksamhet, som äro erforderliga för myndighetens befattning med verkskyddet; samt
- f) att i övrigt vidtaga de särskilda anordningar och åtgärder, som äro erforderliga för verkskyddets verksamhet.

Utbildning av verkskyddspersonal genomföres av civilförsvarsmyndighet i den mån länsstyrelsen ej medger att utbildning må ske genom ägarens försorg.

Den som driver verksamhet inom anläggning eller byggnad, för vilken verkskydd finnes, är pliktig att utgiva ersättning för tjänstgöring i verkskyddet till de i hans tjänst anställda. Ersättningen skall utgå enligt de grunder Konungen bestämmer.

48 §.

Är anläggning eller byggnad i sin helhet upplåten till någon med nyttjanderätt, skall vad i 47 § stadgas om ägare i stället gälla nyttjanderättshavaren, om ej länsstyrelsen för visst fall förordnar annorlunda; dock att, då nyttjanderätten avser kortare tid än två år, det allenast skall åligga nyttjanderättshavaren att planlägga verkskyddet, bestrida kostnad för utbildning av dess personal, tillhandahålla upplysningar och handlingar samt vårda verkskyddets materiel.

49 §.

Länsstyrelsen äger, om överenskommelse ej kan träffas, förordna att för två eller flera anläggningar eller byggnader gemensamt verkskydd skall organiseras samt bestämma de grunder, enligt vilka kostnaden skall fördelas.

50 §.

Gemensam organisation för lokalt allmänt civilförsvaret och ett eller flera verkskydd skall grundas på avtal mellan länsstyrelsen och den eller dem, som äro skyldiga att anordna verkskydd. I avtalet skola grunderna för organisationen och för fördelningen av kostnaderna för denna angivas.

51 §.

Har jämlikt 8 § verkskydd tagits i anspråk för uppgifter som ej röra den anläggning eller byggnad, för vilken det är avsett, skall skälig ersättning utgå av statsmedel dels för vad som utgivits till verkskyddspersonalen enligt 47 § tredje stycket, dels för skada å materiel eller annan egendom, därest skadan ej är ringa.

Anspråk på ersättning prövas i den ordning som är stadgad beträffande rekvisition för krigsmaktens behov.

52 §.

Ägare eller innehavare av anläggning eller byggnad, så ock den som i fråga om tillsyn därå företräder ägaren eller innehavaren är pliktig att tillhandagå civilförsvarsmyndighet med att anskaffa upplysningar om dem som bo eller äro verksamma inom anläggningen eller byggnaden samt att till dem förmedla ålägganden och andra meddelanden från civilförsvarsmyndighet.

Vad nu sagts skall, såvitt gäller anställda, äga motsvarande tillämpning å arbetsgivaren och den som företräder honom.

Skyddsrum och andra anordningar

53 §.

1 mom. Enskilt skyddsrum, som enligt 24 § skall finnas för anläggning eller byggnad, skall inrättas, utrustas och underhållas av dennas ägare.

Den som med nyttjanderätt innehar fastighet eller byggnad eller del därav må ej hindra ägaren att där inrätta skyddsrum.

I skyddsrummets utrustning skall ingå brand- och sjukvårdsmateriel enligt anvisningar, som utfärdas av civilförsvarsstyrelsen.

2 mom. Upphör inom visst område eller å viss plats skyldighet att anordna enskilt skyddsrum, må Konungen eller myndighet, som Konungen bestämmer, förordna, att där befintliga skyddsrum likväl skola utrustas och underhållas.

54 §.

Skall ett i organisationsplanen upptaget allmänt skyddsrum inrättas som bergfast skyddsrum på mark, som äges eller nyttjas av annan än kommun, må länsstyrelsen medgiva honom att i stället för kommunen inrätta och utrusta skyddsrummet, därest det kan ske utan olägenhet för skyddsrumsförfrågans ordnande. Anordnaren äger för sådant fall att enligt de allmänna föreskrifter Konungen meddelar av kommunen utfå den del av anläggningskostnaden, som överstiger skäligt fredsanvändningsvärde. Fördelningen av kostnaden i fall som här avses bestämmas av länsstyrelsen.

55 §.

Kan ej överenskommelse träffas om anordnande av gemensamt skyddsrum efter vad i 24 § 2 mom. första stycket sägs, ankommer det på länsstyrelsen att förordna om sådant skyddsrum och dess belägenhet, så ock att bestämma grunderna för kostnadens fördelning.

Finnes ägare icke skäligen kunna inrätta erforderligt skyddsrum i egen fastighet eller byggnad och kan behovet av skyddsrum icke lämpligen tillgodoses genom anordnande av gemensamt skyddsrum, äger länsstyrelsen medgiva ägaren rätt att inrätta skyddsrum i annan tillhörig fastighet eller byggnad.

56 §.

För skada eller intrång, som genom inrättande av gemensamt skyddsrum eller av skyddsrum i annan tillhörig fastighet eller byggnad åsamkas

ägaren till den fastighet eller byggnad, i vilken skyddsrummet inrättas, ägaren, om skadan eller intrånget icke är att anse såsom allenast rin erhålla skälig ersättning. Motsvarande rätt till ersättning tillkommer jämväl nyttjanderättshavare.

Hos länsstyrelsen skall i förväg ställas pant eller borgen för ersättningsgäldande; dock skall vad sålunda stadgas icke gälla kronan eller kommun.

57 §.

Ägare av anläggning eller byggnad är pliktig

a) att vidtaga erforderliga anordningar för alarmering av dem som vistas i eller vid anläggningen eller byggnaden;

b) att vidtaga erforderliga anordningar för mörkläggning av anläggningen eller byggnaden;

c) att, om det finnes vara av särskild betydelse att anläggningen eller byggnaden maskeras, under civilförsvarsberedskap tåla eller vidtaga sådan härför erforderlig åtgärd, som anbefalles av länsstyrelsen eller, efter länsstyrelsens bemyndigande, av civilförsvarschefen, samt

d) att, enligt vad Konungen därom förordnar, förbereda och under civilförsvarsberedskap förse anläggningen eller byggnaden med anordningar, som kunna bereda dem som vistas där skäligt skydd mot radioaktiv strålning.

Är anläggningen eller byggnaden helt eller delvis upplåten till annan, skall i fråga om skyldighet som angives under b) och d) ägaren vara ansvarig för anskaffning och tillpassning av materielen ävensom för anskaffning och uppsättning av anordningar för dess anbringande, medan innehavaren skall svara för materielens anbringande och övriga åtgärder för dess användning. Vad under c) stadgas skall gälla jämväl innehavare.

58 §.

Har byggnad, som användes eller lämpligen kan användas för bostadsändamål, skadats genom fientlig verksamhet, är byggnadens ägare eller innehavare under högsta civilförsvarsberedskap pliktig att följa de föreskrifter i fråga om byggnadens iordningställande, som meddelas av länsstyrelsen eller civilförsvarschefen. Ej må dock någon åläggas att ombesörja åtgärd, som skulle medföra oskälig kostnad eller väsentlig olägenhet för honom.

Utrymning

59 §.

Har beslut meddelats om utrymning av visst område, åligger det envar, som omfattas av beslutet, att följa de särskilda föreskrifter, som utfärdas i anledning härav.

Den som inom området driver sjukhus, barnhem, ålderdomshem eller annan vårdanstalt är skyldig att utan ersättning tillhandahålla civilförsvarsmyndighet utrustning, som efter utrymningen icke erfordras för anstaltens verksamhet inom området, för förläggning, i vilken personer från anstalten skola inkvarteras.

60 §.

Den som svarar för avlöning av personal vid undervisnings- eller vårdanstalt är skyldig att avlöna personal med motsvarande arbetsuppgifter vid förläggning, som efter anstaltens utrymning anordnats för dennas elever eller intagna.

Gemensamma bestämmelser**61 §.**

Finner länsstyrelsen i fråga om viss egendom annan åtgärd än förut i detta kapitel sägs oundgänglig för tillgodoseende av ändamål, som civilförsvaret har att ombesörja, äger länsstyrelsen ålägga egendomens ägare eller innehavare att tåla eller vidtaga åtgärden.

62 §.

Den som med stöd av 28 eller 29 § ålagts att anordna enskilt skyddsrum av särskild beskaffenhet eller storlek så ock den som med stöd av 57 § första stycket c) eller 61 § ålagts att vidtaga eller tåla åtgärd, som avses i nämnda lagrum, är berättigad till skälig ersättning av statsmedel för kostnad eller skada, som åsamkats honom. Vid ersättningens bestämmande skall hänsyn tagas till den nytta, åtgärden kan medföra för honom. Är kostnaden eller skadan ringa, utgår icke ersättning.

Anspråk på ersättning prövas i den ordning som är stadgad beträffande rekvisition för krigsmaktens behov.

63 §.

Om anläggning eller byggnad eller del därav innehaves med nyttjanderätt vid fullbordandet av sådan särskild anordning eller åtgärd, som jämlikt denna lag eller med stöd därav lämnad föreskrift åligger ägaren, är nyttjanderättshavaren, såframt därefter minst två år återstå av tiden för nyttjanderätten och det finnes uppenbart obilligt, att ägaren skall vidkännas hela kostnaden, pliktig att på yrkande av ägaren utgiva skäligt bidrag här- till.

64 §.

Skall för byggnad, som tillhör bostadsrättsförening, särskild anordning eller åtgärd vidtagas, som byggnadens ägare jämlikt denna lag har att ombesörja, äro bostadsrättshavarna, utan hinder av vad i föreningens stadgar bestämts, pliktiga att tillskjuta det belopp, som erfordras för bestridande av kostnaden. Å beslut om tillskott för sådant ändamål skall vad i 60 § 1. lagen om bostadsrättsföreningar är stadgat ej äga tillämpning.

65 §.

För utrönande av vilka åtgärder som vidtagits eller böra vidtagas inom eller vid anläggning eller byggnad för bevakning, som ankommer på civilförsvaret, eller eljest till skydd mot skada av fientlig verksamhet, så ock i vad mån anläggningen eller byggnaden lämpligen kan användas för civilförsvaret äger civilförsvarsmyndighet besiktiga anläggningen eller byggnaden.

66 §.

Det åligger envar att vid förfrågan av vederbörlig myndighet lämna upplysning, huruvida och till vilken myckenhet han innehar egendom som kan komma att erfordras för civilförsvaret eller bliva föremål för åtgärd enligt denna lag.

Vägrar någon att lämna begärd upplysning eller finnes skälig anledning misstänka att han söker vilseleda myndighet rörande förhållanden, om vilka upplysning begärts, må under civilförsvarsberedskap hans kontor, lagerlokal eller annan lägenhet, varöver han förfogar, undersökas och hans handelsböcker och affärshandlingar granskas. Vid sådan undersökning skall vad i 28 kap. rättegångsbalken är stadgat om husrannsakan gälla i tillämpliga delar, varvid länsstyrelsen eller civilförsvarschefen skall utöva

den befogenhet, som vid husrannsakan tillkommer undersökningsledare åklagaren eller rätten.

67 §.

Såsom ägare av anläggning, byggnad eller annan egendom anses i denna lag jämväl den, som innehar egendomen med fri förfoganderätt eller fideikommissrätt eller därmed jämförlig rätt.

8 KAP.

Förfoganderätt för civilförsvarets behov

68 §.

Civilförsvarschef och chef för undsättningskår inom civilförsvaret ävensom länsstyrelse äga under civilförvarsberedskap taga i anspråk markområden, byggnader, utrymmen, livsmedel, transportmedel, utrustningspersedlar, materiel och annan egendom, som innehaves av annan än staten, därest det finnes erforderligt för att statlig civilförsvarsuppgift skall kunna fullgöras och överenskommelse om egendomens avstående ej kan träffas tillräckligt skyndsamt. Civilförsvarschef och länsstyrelse äga härvid endast taga i anspråk sådan egendom, som finnes inom deras verksamhetsområde; dock må efter länsstyrelsens medgivande civilförsvarschef taga motorfordon, släpfordon och motorredskap i anspråk, även om de finnas inom annat till länet hörande civilförvarsområde.

I den mån det provas nödigt för fullgörande av kommuns skyldigheter enligt 40 § 1 mom. b) och c) att egendom tages i anspråk för kommuns räkning, skall vad i nästföregående stycke sägs äga motsvarande tillämpning såvitt gäller egendom, som finnes inom kommunen. Vad sålunda stadgats skall i fråga om utförande av byggnadsanordning och källarmursgenombrott gälla jämväl under tid, då civilförvarsberedskap icke råder; förfoganderätten må härvid dock endast utövas av länsstyrelsen.

69 §.

Då egendom tages i anspråk, skall såvitt möjligt hänsyn tagas till ägarens eller innehavarens tillgång på egendom, varom fråga är, och behov därav för sin näring. Vad som oundgängligen erfordras för någons näring må ej utan tvingande skäl tagas i anspråk.

70 §.

1 mom. Har ägare eller innehavare av byggnad som tages i anspråk stadigvarande bostad i byggnaden, skall på anfordran nödigt bostadsutrymme där anvisas honom och hans familj.

2 mom. Den som äger eller har nyttjanderätt till byggnad eller del av byggnad, vilken tages i anspråk för inkvartering av utrymmande befolkningsgrupp, skall, om han tillhör denna grupp och önskar taga bostad i byggnaden, få nödigt bostadsutrymme anvisat åt sig i denna. Detsamma skall gälla om äganderätten eller nyttjanderätten tillkommer någon i den utrymmandes familj.

Därest tillämpning av vad nu sagts skulle medföra allvarligt hinder för byggnadens planemässiga användning, skall bostadsutrymme i stället anvisas inom annan byggnad i samma civilförvarsområde.

71 §.

Markområde, byggnader och utrymmen, så ock transportmedel, vilka icke stadigvarande erfordras för civilförsvarets behov, tagas i anspråk med nyttjanderätt. Egendom, som kan antagas bli förbrukad eller förstörd

eller komma att väsentligt minska i värde, tages i anspråk med äganderätt. Annan egendom tages i anspråk med nyttjanderätt, såvida icke den som utövar förfoganderätten finner lämpligt eller ägaren påfordrar, att egendomen övertages med äganderätt.

72 §.

Ägare eller innehavare av egendom, som tagits i anspråk med nyttjanderätt, är skyldig att, i den mån det påfordras, tåla eller vidtaga ändring eller förflyttning av inredning eller utrustning, som hör till egendomen, samt att i övrigt tåla de åtgärder beträffande egendomen, vilka den som utövar förfoganderätten finner erforderliga.

73 §.

Har egendom tagits i anspråk jämlikt 68 § eller åtgärd vidtagits jämlikt 72 §, är egendomens ägare eller innehavare berättigad till ersättning enligt de grunder, som äro stadgade i fråga om rekvisition för krigsmaktens behov. Anspråk på ersättning skall prövas i den ordning, som gäller för ersättningsanspråk i anledning av sådan rekvisition med iakttagande av att efter taxa utgående ersättning fastställas till beloppet av den, som utövar förfoganderätten. Även om egendom, som tages i anspråk, är avsedd att tillhandahållas endast vid särskilda tillfällen, må ersättningen bestämmas en gång för alla, dock att inskränkning icke härigenom sker i rätten till ersättning för skada, som ej förutsetts.

Ersättning gäldas, om egendomen tagits i anspråk för kommuns räkning, av kommunen och eljest av staten.

74 §.

Har någon till säkerhet för fordran panträtt i egendom, som tagits i anspråk med äganderätt, äger han framför ägaren rätt att utfå sin fordran ur ersättningsbeloppet, även om fordringen ej är förfallen till betalning. Detsamma skall ock gälla den, som har rätt att kvarhålla egendomen till säkerhet för förfallen fordran.

Ersättningsbelopp för egendom, som är utmätt, skall utgivas till utmätningsmannen, om borgenären yrkar det. Avser beloppet egendom, som satts i kvarstad eller under skingringsförbud, skall det, om part så begär, utgivas till överexekutor, som har att förfara därmed på sätt är stadgat i 186 § utsökningslagen.

75 §.

I den mån det prövas oundgängligt för att annan civilförsvarsuppgift än som avses i 68 § skall kunna fullgöras, äger civilförsvarsmyndighet, i enlighet med vad Konungen närmare förordnar därom, under civilförsvarsberedskap taga i anspråk egendom, som innehaves av annan än staten. Härvid skola bestämmelserna i 68—74 §§ lända till efterrättelse i tillämpliga delar.

76 §.

Vägrar eller försummar någon att behörigen eller i rätt tid tillhandahålla egendom, som tagits i anspråk med förfoganderätt enligt denna lag, äger polismyndighet uttaga egendomen. Kan dröjsmål medföra våda och är polismyndighet icke att tillgå, tillkommer samma rätt den som utövat förfoganderätten.

9 KAP.

Ansvarsbestämmelser m. m.

77 §.

Uteblir någon utan anmält laga förfall från tjänstgöring i civilförsvaret, som jämlikt denna lag åvilar honom och vartill han blivit kallad i vederbörlig ordning, eller avviker någon olovligen därifrån, må han på framställning av länsstyrelsen, chef för undsättningskår eller civilförsvarschefen omedelbart hämtas på egen bekostnad genom polismyndighetens försorg. Detsamma skall gälla om civilförsvarspliktig utan anmält laga förfall underlåter att efterkomma jämlikt 18 § utfärdad kallelse till personlig inställelse.

78 §.

Är någon jämlikt 15 § eller bestämmelse i 6 eller 7 kap. eller föreskrift, som meddelats med stöd av dylik bestämmelse, eller jämlikt 80 § andra stycket skyldig att fullgöra något och underlåter han det, äger länsstyrelsen förelägga honom lämpligt vite. Länsstyrelsen må ock i sådant fall lämna erforderlig handräckning eller ombesörja föreskriven åtgärd samt uttaga kostnaden härför av den försumlige, i den mån han icke på grund av stadgande i denna lag är berättigad till ersättning för kostnaden.

79 §.

1 mom. Den som underlåter att lämna upplysningar i enlighet med 15 § straffes med böter, högst trehundra kronor.

2 mom. Med böter, högst trehundra kronor, straffes civilförsvarspliktig, som utan laga förfall underlåter att efterkomma kallelse jämlikt 18 §, ävensom civilförsvarspliktig, som i sådant fall för sin utevaro har laga förfall men underlåter att anmäla detta så snart ske kan.

3 mom. Den som är civilförsvarspliktig eller eljest inskriven i civilförsvaret och som av oaktsamhet, som ej är ringa, underlåter att efter vederbörlig kallelse inställa sig till tjänstgöring eller eljest olovligen undanhåller sig därifrån straffes med dagsböter. Har han laga förfall för sin utevaro men underlåter han att anmäla detta så snart ske kan, straffes med böter, högst trehundra kronor.

Har civilförsvarspliktig eller den, som eljest är inskriven i civilförsvaret, om rekommenderad försändelse mottagit avi, av vilken framgår att försändelsen avsänts av civilförsvarsmyndighet, och underlåter han utan laga förfall att avhämta försändelsen och taga del av dess innehåll eller vägrar han att utkvittera eller mottaga försändelse från civilförsvarsmyndighet, då den tillhandahålles honom, dömes till dagsböter.

4 mom. Med dagsböter straffes

1. den som underlåter att tillhandahålla upplysningar eller handlingar enlighet med vad som stadgas i 47 § första stycket e); samt

2. den som underlåter att tillhandagå med anskaffning av upplysningar eller att förmedla ålägganden och andra meddelanden efter vad som stadgas i 52 §.

80 §.

Den som underlåter att i förväg inhämta länsstyrelsens godkännande i fall, då så skall ske enligt 33 §, straffes med dagsböter.

Det åligger den vilken gjort sig skyldig till underlåtenhet, som avses i första stycket, att i enlighet med länsstyrelsens anvisningar ändra vad som

redan utförts. Samma skyldighet åvilar den som åsidosatt föreskrift, vilken meddelats av länsstyrelsen vid prövning enligt 33 §.

81 §.

Med dagsböter eller fängelse eller, om omständigheterna äro synnerligen försvårande och brottet begåtts under högsta civilförsvarsberedskap, med straffarbete i högst två år straffes

1. den som är civilförsvarspliktig eller eljest inskriven i civilförsvaret och som, i avsikt att undandraga sig sina skyldigheter, underlåter att efter vederbörlig kallelse inställa sig till tjänstgöring i civilförsvaret eller eljest olovligen undanhåller sig därifrån;

2. den som under tjänstgöring i civilförsvaret vägrar att åtlyda vad vederbörande befäl under tjänsten befallt honom rörande denna eller som eljest under tjänstgöring i civilförsvaret uppsåtligt eller av oaktsamhet, som ej är ringa, åsidosätter vad som åligger honom enligt reglementen, instruktioner eller andra allmänna bestämmelser eller särskilda föreskrifter;

3. den som uppsåtligt lämnar oriktig uppgift om förhållande, varom han enligt 15 § eller 47 § första stycket e) är pliktig att lämna upplysning;

4. den som i strid mot föreskriften i 19 § eller särskilt meddelat bortflyttningsförbud lämnar sin vistelseort ävensom den som överträder särskilt meddelat inflyttningsförbud;

5. den som uppenbart vanvårdar materiel, utrustning eller annan egendom, som han mottagit av civilförsvarsmyndighet för förvaring;

6. den som utan skälig anledning vägrar att låta civilförsvarsmyndighet besiktiga anläggning eller byggnad efter vad i 65 § sägs;

7. den som vid förfrågan jämlikt 66 § vägrar att lämna upplysning eller som vid sådan förfrågan eller i samband med undersökning eller granskning som avses i nämnda paragraf söker vilseleda myndighet rörande förhållande, som avses i samma paragrafs första stycke;

8. den som med vetskap om att civilförsvarsmyndighet jämlikt 8 kap. beslutat taga i anspråk egendom, som innehaves av honom, vägrar eller försummar att behörigen eller i rätt tid tillhandahålla myndigheten egendomen eller genom att avhända sig egendomen eller på annat sätt omöjliggör egendomens tagande i anspråk; samt

9. den som eljest åsidosätter föreskrift eller föreläggande, som meddelats med stöd av denna lag eller av Konungen meddelade tillämpningsbestämmelser till lagen och ej avser åliggande, för vars fullgörande vite kan föreläggas enligt 78 §.

Har någon övertygats om gärning, som enligt denna paragraf är belagd med straff, må rätten, i den mån det finnes skäligt, förklara egendom, som undanhållits genom gärningen, förverkad till kronan eller, om egendomen ej kan tillrättaskaffas, förplikta honom att utgiva ersättning till kronan för egendomens värde.

82 §.

Vad som inhämtats genom sådan upplysning eller sådant tillhandahållande av handlingar som avses i 47 § första stycket e), vid besiktning jämlikt 65 § eller vid sådan förfrågan, undersökning eller granskning som avses i 66 § må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det avsedda syftet. Bryter någon häremot, straffes med dagsböter eller fängelse.

Förseelse som i första stycket sägs må åtalas av allmän åklagare endast efter angivelse av målsäganden.

83 §.

Över civilförsvarschefs beslut i ärende, som avses i denna lag, må besvär anföras hos länsstyrelsen.

Beslut, som enligt denna lag meddelats av länsstyrelse eller civilförs styrelsen, må överklagas hos Konungen.

Talan må icke föras mot beslut, som meddelats enligt 19, 34, 35, eller 58 §.

Under högsta civilförsvarsberedskap så ock eljest när särskilda skäl äro därtill må myndighet, som meddelat beslut enligt denna lag, förordna a beslutet omedelbart skall lända till efterrättelse.

84 §.

Vad i denna lag stadgas äger icke tillämpning, i den mån motsvarande förhållanden regleras i lagen om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar.

Om förhållanden, som avses i denna lag, äger Konungen meddela särskilda föreskrifter, såvitt angår anläggningar eller byggnader som äro avsedda för krigsmaktens behov, kommunikationsverk eller andra verk, företag eller inrättningar av större omfattning eller särskild beskaffenhet samt fartyg.

85 §.

Konungen äger meddela närmare bestämmelser rörande tillämpningen av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1960, då civilförsvarslagen den 15 juli 1944 (nr 536) skall, med de undantag som angivas nedan, upphöra att gälla.

1. Förekommer i lag eller författning hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i denna lag, skall den bestämmelsen i stället tillämpas. Vad om luftskyddschef är stadgat skall gälla om civilförsvarschef.

2. Intill dess nya organisationsplaner upprättats skola vid denna lags ikraftträdande gällande organisationsplaner lända till efterrättelse. Beslut, förordnande eller föreskrift, som meddelats med stöd av sådant stadgande i äldre lagen, vilket ersatts genom bestämmelse i nya lagen, skall alltjämt gälla, intill dess annorlunda förordnas.

3. Vad i 40—43 och 66—68 §§ i 1944 års civilförsvarslag stadgas i avseende å undanförsel och förstöring skall jämte till nämnda paragrafer anslutande bestämmelser i 9 kap. av samma lag alltjämt gälla, intill dess annorlunda förordnas. Härvid skall vad i 66 och 68 §§ sägs om civilförsvarsmyndighet i stället gälla den myndighet, som Konungen bestämmer.

4. Har kommun tillsatt särskild civilförsvarsnämnd enligt äldre lagen skall val av sådan nämnd enligt nya lagen i annan kommun än Stockhol första gången äga rum under år 1963. Tjänstgöringstiden för enligt äldre bestämmelser valda ledamöter och suppleanter i särskild civilförsvarsnämnd skall i Stockholm upphöra med utgången av år 1960 och i annan kommun med utgången av år 1963.

5. Har före denna lags ikraftträdande för anläggning eller byggnad i rättats enskilt skyddsrum, som blivit i vederbörlig ordning godkänt, må e med mindre särskilda skäl äro därtill, anläggningens eller byggnadens äg re åläggas att inrätta nytt skyddsrum eller att utöka eller förändra godkända skyddsrummet; dock skall han vara skyldig att utrusta sky rummet med brand- och sjukvårdsmateriel enligt vad som stadgas i 53

Vad nu sagts skall även gälla enskilt skyddsrum, för vilket före lage ikraftträdande byggnadslov föreligger.

6. Beträffande fastighetsägarbidrag, som fastställts jämlikt 59 b § i 1944 års civilförsvarslag, må Konungen, om med hänsyn till föreliggande om ständigheter så provas skäligt, på framställning av fastighetsägaren efter skänka bidraget eller, i den mån det redan erlagts, förordna om dess åte

betalning. Vid beslut om efterskänkande eller återbetalning äger Konungen fästa villkor.

Framställning, som avses i föregående stycke, skall ingivas av fastighetsägaren till den kommun, där fastigheten är belägen, före den 1 juli 1961 och skall, åtföljd av kommunens yttrande, av kommunen underställas Konungens prövning. Berättigas fastighetsägaren att återfå erlagt bidragsbelopp, skall detta utbetalas av kommunen med rätt för denna att av statsmedel återfå två tredjedelar av det utbetalda beloppet.

Konungen äger meddela närmare bestämmelser för tillämpningen av vad som stadgas under denna punkt.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 22 april 1960.

GUSTAF ADOLF

(L. S.)

(Inrikesdepartementet)

RUNE B. JOHANSSON

